CURS 02B. TESTARE BLACK-BOX

Verificarea și validarea sistemelor soft [04 Martie 2025]

Lector dr. Camelia Chisăliță-Crețu Universitatea Babeș-Bolyai

Conţinut

- Abordări ale testării
- Testare Black-Box
 - Definiţie. Caracteristici.
 - Clasificare. Tehnici de testare black-box
 - Partiționarea în clase de echivalență. Exemple
 - Analiza valorilor limită. Exemple
 - Partiţionarea în clase de echivalenţă vs Analiza valorilor limită
 - Avantaje şi dezavantaje
- Pentru examen...
- Bibliografie

ABORDĂRI ALE TESTĂRII

Abordări ale testării. Clasificare Tehnici de testare asociate

Abordări ale testării. Clasificare

abordare a testării

 modalitate de realizare a testării în care se aplică una sau mai multe tehnici de testare în cadrul unei straegii de testare stabilită anterior;

clasificare

- testare Black-box (criteriul cutiei negre, engl. Black-box testing);
- testare White-box (criteriul cutiei transparente, engl. White-box testing);
- testare Grey-box (criteriul cutiei gri, engl. Grey-box testing);
- testare exploratorie (engl. Exploratory testing);
- testare bazată pe scripturi (engl. Scripted testing);

Abordări ale testării. Tehnici de testare asociate

- Testare Black-Box testare funcţională:
 - Partiţionarea în clase de echivalenţă;
 - Analiza valorilor limită;
 - Tabele de decizie, Cazuri de utilizare, Scenarii de utilizare, etc.;
- Testare White-box testare structurală:
 - Acoperirea fluxului de control (e.g., instrucţiuni, ramificaţii, decizii, condiţii, bucle, drumuri);
 - Acoperirea fluxului de date;
- Testare Grey-box testare mixtă:
 - folosirea simultană a avantajelor abordărilor black-box şi white-box pentru proiectarea cazurilor de testare.

TESTARE BLACK-BOX

Definiție. Caracteristici. Tehnici de testare black-box Partiționarea în clase de echivalență. Exemple Analiza valorilor limită. Exemple Partiționarea în clase de echivalență vs Analiza valorilor limită Avantaje și dezavantaje

Definiție. Caracteristici

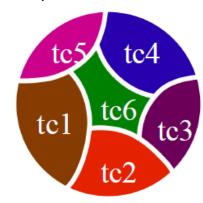
- testare black-box (engl. black-box testing, data driven testing, input/output driven testing):
 - testare funcţională;
 - datele de intrare se aleg pe baza specificaţiei problemei, programul fiind văzut ca o cutie neagră;
 - nu se utilizează informații referitoare la structura internă a programului, i.e., codul sursă;
 - permite identificarea situaţiilor în care programul nu funcţionează conform specificaţiilor.

Tehnici de testare black-box

- tehnici de proiectare a cazurilor de testare bazate pe criteriul black-box:
 - 1. Partiţionarea în clase de echivalenţă;
 - 2. Analiza valorilor limită;
 - 3. Testarea domeniului de valori;
 - 4. Tabele de decizie;
 - 5. Testarea bazată pe cazuri de utilizare;
 - 6. Testarea bazată pe scenarii de utilizare;
 - 7. alte tehnici.

Partiţionarea în clase de echivalenţă. Motivaţie

- în general, testarea exhausivă nu este posibil de realizat, e.g.:
 - există un set consistent de date de intrare sau domeniul de valori testat este infinit;
 - există restricții, e.g., timp, buget, resursa umană.
- partiţionarea în clase de echivalenţă (engl. Equivalence Class Partitioning, ECP) este eficientă pentru reducerea numărului de cazuri de testare care trebuie proiectate;
- Etape:
 - identificarea claselor de echivalenţă disjuncte:
 - se evită redundanţa cazurilor de testare;
 - proiectarea cazurilor de testare:
 - se alege un singur element din fiecare clasă de echivalenţă;

Partiţionarea în clase de echivalenţă. Definiţie

- clasă de echivalență (engl. equivalence class, EC):
 - mulţimea datelor de intrare/ieşire pentru care programul are comportament similar [Myers2004];
- procesul de partiţionare în clase de echivalenţă (engl. equivalence class partitioning, ECP):
 - împărţirea (divizarea) domeniului datelor de intrare/ieşire în EC, astfel încât, dacă programul va rula corect pentru o valoare dintr-o EC, atunci va rula corect pentru orice valoare din acea EC.

ECP. Exemplu 1. Identificarea ECs

- Se consideră un formular de înscriere la un concurs. Pentru data nașterii se introduce ziua, luna și anul.
- Identificaţi clasele de echivalenţă corespunzătoare câmpului lună calendaristică (pentru data naşterii).
 Domeniul de valori valide este [1, 12].

Abordare primară:

un număr >=1 și <=12;

1 EC validă:

 EC_1 : $D_1 = [1, 12]$;

2 EC non-valide:

EC₂: $D_2 = \{ \text{luna} < 1 \} = (-\infty, 1);$

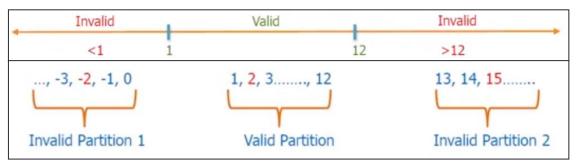
 EC_3 : D_3 = {luna>12} = (12, + ∞);

EC₄: D_4 = simboluri/litere din alfabet.

Abordare secundară:

- Numărul de ordine al lunii în cadrul unui an: prima, a doua, a treia, etc.
- Numărul de cifre: 0 cifre, 1-2 cifre (1 .. 12), 3 cifre (non-valid);
- Numărul de spaţii înainte de/după cifră/e: 0 (cazul general), >0 (caz excepţional);
- Numărul de spaţii între cifre: 0 (caz general), >0 (unele programe (OOWriter) ignoră caracterele "non-valide" din interiorul numărului dat ca string);
- Codurile ASCII: cifre (48-57), non-cifre (58 to 127), etc.

ECP. Exemplu 1. Proiectarea cazurilor de testare

ECs identificate:

- 1 EC validă, EC₁: D₁ =[1, 12];
- 3 EC non-valide, EC_2 : D_2 = {luna | luna<1} = (- ∞ , 1), EC_3 : D_3 = {luna | luna>12} = (12, + ∞), EC_4 : D_4 = simboluri alfanumerice;
- Cazuri de testare proiectate:
 - 1 EC validă ==> 1 caz de testare valid, e.g., TC_{n1}: luna = 2;
 - 3 EC non-valide ==> 3 cazuri de testare non-valide, e.g., TC_{02} : luna =-2, TC_{03} : luna = 15, TC_{04} : luna = "%L10";
- Din fiecare EC de intrare identificată se alege o singură valoare. ECP consideră că fiecare EC tratează în manieră similară toate valorile din acea EC.

ECP. Exemplu 2. Identificarea ECs

- Pentru constituirea unui depozit bancar se consideră următoarea ofertă de dobânzi:
 - 0,50% dacă valoarea depozitului este până la 1000,00 Euro;
 - 1,00% dacă valoarea depozitului este până la 2000,00 Euro, dar mai mult de 1000,00 Euro;
 - 1,50% dacă valoarea depozitului este peste 2000,00 Euro;
- Care sunt clasele de echivalenţă valide şi non-valide pentru valoarea depozitului constituit?
 - Clase de echivalenţă valide:
 - **EC**₁: 0,00 Euro − 1000,00 Euro;
 - **EC₂:** 1000,01 Euro 2000,00 Euro;
 - **EC**₃: >= 2000,01 Euro.
 - Clase de echivalență non-valide:
 - **EC**₄: < 0,00 Euro;
 - EC₅: > valoarea maximă admisă pentru un depozit.
 - **EC**₆: caractere din alfabet.

ECP. Exemplu 2. Proiectarea cazurilor de testare

- ECs identificate:
- 3 ECs valide:
 - **EC**₁: 0,00 Euro 1000,00 Euro;
 - **EC₂:** 1000,01 Euro 2000,00 Euro;
 - **EC**₃: >= 2000,01 Euro.
- 3 ECs non-valide:
 - **EC**₄: < 0,00 Euro;
 - EC₅: > valoarea maximă admisă pentru un depozit;
 - **EC**₆: caractere din alfabet.

- Cazuri de testare proiectate:
 - **3 ECs valide ==>** 3 cazuri de testare valide,e.g.:
 - **TC**₀₁: amount= 678,99;
 - TC_{02} : amount = 1742,81;
 - TC_{03} : amount = 5213,00;
 - **3 ECs non-valide ==>** 3 cazuri de testare nonvalide, i.e., câte un TC care corespunde fiecărei EC non-valide identificate, e.g.:
 - TC_{04} : amount = -0,79;
 - TC_{05} : amount = 9876543210,123;
 - **TC**₀₆: amount = #12a.

ECP. Algoritm

- Algoritm de aplicare a ECP (identificarea ECs şi proiectarea TCs):
 - 1. se identifică clasele de echivalență pe baza condițiilor de intrare/ieșire;
 - 2. se clasifică clasele de echivalență în:
 - valide formate din datele de intrare/ieşire valide pentru program;
 - non-valide formate din datele de intrare/ieșire eronate, corespunzătoare tuturor celorlalte stări ale condiției de intrare/ieșire.
 - 3. se asociază un identificator unic fiecărei clase de echivalență (e.g., EC_1 , EC_2 , etc.);
 - 4. câttimp (nu au fost descrise cazuri de testare pentru toate clasele de echivalență valide/non-valide):
 - scrie (un nou caz de testare care corespunde la cât mai multe clase de echivalență valide încă neacoperite);
 - scrie (un nou caz de testare care corespunde doar uneia dintre clasele de echivalență de non-valide încă neacoperite).

ECP. Identificarea ECs. Reguli (1)

- 1. dacă o condiție de intrare precizează apartenența la un interval de valori [a,b]:
- ==> 1 EC validă, 2 EC non-valide;
 - E.g.: luna, o valoare intervalul [1, 12];
- 2. dacă o condiție de intrare precizează o mulțime finită de valori de intrare:
- ==> 1 EC validă pentru fiecare valoare, 1 EC non-validă;
 - E.g.: tip curs ∈ CourseType = {opțional, obligatoriu, facultativ};
 - 1 EC validă pentru fiecare element din CourseType:
 - EC₁: {opțional},
 - EC₂: {obligatoriu},
 - EC₃: {facultativ} ===> 3 ECs valide;
 - 1 EC non-validă:
 - **EC₄:** M= {*e* | *e* ∉ CourseType};

ECP. Identificarea ECs. Reguli (2)

- 3. dacă o condiție de intrare precizează numărul de valori:
- ==> 1 EC validă, 2 EC non-valide;
 - E.g.: "de la 1 până la 5 studenți";
 - 1 EC validă:
 - EC_1 : D=[1,5];
 - 2 EC non-valide:
 - EC₂: nici un student;
 - EC₃: mai mult de 5 studenți;

ECP. Identificarea ECs. Reguli (3)

- 4. dacă o condiție de intrare precizează o situație de tipul "must be":
- ==> 1 EC validă, 1 EC non-validă.
 - E.g.,: "primul caracter din parolă trebuie să fie un simbol numeric";
 - 1 EC validă:
 - **EC**₁: primul caracter este un simbol numeric;
 - 1 EC non-validă:
 - **EC₂:** primul caracter nu este un simbol numeric.

Dacă există argumente că programul nu tratează similar toate elementele dintro EC, atunci ECs se împart în ECs mai mici.

ECP. Acoperirea testării ECs

calculul acoperirii (engl. coverage) testării ECs pentru tehnica de testare ECP:

Acoperirea ECs =
$$\frac{\text{numărul de ECs testate}}{\text{numărul de ECs identificate}} \times 100$$

- E.g.:
 - pe baza specificaţiilor au fost identificate 18 ECs (pentru datele de intrare şi ieşire);
 - pentru 15 ECs s-au proiectat, implementat şi executat teste;
 - Acoperirea ECs= (15/18)*100 = 83,33%.
- Acoperirea ECs poate fi folosită ca și criteriu de terminare a testării, i.e., exit criteria.

Este ECP eficientă la limita dintre ECs?

- ECP presupune că programul are un comportament similar pentru toate valorile dintr-o EC;
- ECP nu garantează că programul este testat și la limitele ECs identificate;

- există greșeli de programare tipice care apar la limita ECs identificate;
 - e.g., pentru x≥3 if (x>3) y++; //bug if (x>=3) y++;
 - [ECP]: pentru EC_1 : [3, MaxInt] se alege TC_{01} : x=4, dar TC_{01} nu surprinde bug-ul de implementare.

Analiza valorilor limită. Motivaţie

 analiza valorilor limită investighează posibilele bug-uri existente la limita dintre ECs identificate;

```
• E.g.: pentru x≥3 if (x>3) y++; //bug if (x>=3) y++;
```

- [ECP]: pentru EC_1 : [3, MaxInt] se alege TC_{01} : x=4, dar TC_{01} nu surprinde bug-ul de implementare;
- [BVA]: pentru EC₁: [3, MaxInt] se alege TC₀₂: x=3;

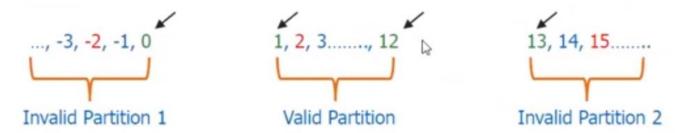
Etape:

- identificarea condiţiilor asociate valorilor limită:
- proiectarea cazurilor de testare:
 - se aleg date test pentru fiecare condiție limită identificată;

Analiza valorilor limită. Definiție

- analiza valorilor limită (engl. boundary value analysis, BVA) [Myers2004]:
 - testarea realizată prin alegerea datelor de test pe baza limitelor ECs de intrare/ieşire;

- valoare limită (engl. boundary value, BV):
 - valoare a domeniului pentru care comportamentul programului se modifică.

BVA. Exemplu 1. Condiţii BVA

Limitele unei EC valide indică situaţiile în care comportamentul programului se schimbă!

- ECs identificate:
 - 1 EC validă: EC₁: D₁ =[1, 12];
 - 3 EC non-valide: D_2 = {luna | luna<1} = (- ∞ , 1), D_3 = {luna | luna>12} = (12, + ∞), D_4 = simboluri alfanumerice;
- Condiții BVA, construite pentru limitele ECs valide:

• Limita inferioară a EC ₁ :	• Limita superioară a EC ₁ :
 1. luna = 0; (non-validă) 	• 4. luna = 11;
• 2. luna = 1;	• 5. luna = 12;
• 3. luna = 2;	• 6. luna = 13; (non-validă)

BVA. Exemplu 1. Proiectarea cazurilor de testare

- ECs valide identificate:
 - 1 EC validă:
 - EC_1 : $D_1 = [1, 12]$;
- Cazuri de testare proiectate pe baza condiţiilor BVA identificate:
 - Limita inferioară a EC₁:
 - 1. luna = 0 ==> **TC**₀₁: luna = 0; (non-valid)
 - 2. luna = 1 ==> **TC**₀₂: luna = 1; (valid)
 - 3. luna = 2 ==> TC₀₃: luna = 2; (valid)
 - Limita superioară a EC₁:
 - 4. luna = 11 ==> TC₀₄: luna = 11; (valid)
 - 5. luna = 12 ==> **TC**₀₅: luna = 12; (valid)
 - 6. luna = 13 ==> **TC**₀₆: luna = 13; (non-valid)

BVA. Exemplu 2. Condiţii BVA

- ECs valide identificate:
 - **EC**₁: 0,00 Euro 1000,00 Euro;
 - **EC₂:** 1000,01 Euro 2000,00 Euro;
 - **EC**₃: >= 2000,01 Euro.
- Condiţii BVA identificate:
 - Limita inferioară a EC₁:
 - 1. amount = -0,01; (non-validă)
 - 2. amount = 0,00;
 - 3. amount = 0,01;
 - Limita superioară a EC₁:
 - 4. amount = 999,99;
 - 5. amount = 1000,00;
 - 6. amount = 1000,01; (non-validă)

- Limita inferioară a EC₂:
 - 1. amount = 1000,00; (non-validă)
 - 2. amount = 1000,01;
 - 3. amount = 1000,02;
- Limita superioară a EC₂:
 - 4. amount = 1999,99;
 - 5. amount = 2000,00;
 - 6. amount = 2000,01; (non-validă)
- Limita inferioară a EC₃:
 - 1. amount = 2000,00; (non-validă)
 - 2. amount = 2000,01;
 - 3. amount = 2000,02;
- Limita superioară a EC₃, MAX_VALUE (float):
 - 4. amount = MAX_VALUE-0,01;
 - 5. amount = MAX_VALUE;
 - 6. amount = MAX_VALUE+0,01; (non-validă)

BVA. Exemplu 2. Proiectarea cazurilor de testare

- ECs valide identificate:
 - **EC**₁: 0,00 Euro 1000,00 Euro;
 - **EC₂:** 1000,01 Euro 2000,00 Euro;
 - **EC**₃: >= 2000,01 Euro.

- similar, se proiectează cazuri de testare valide şi non-valide pentru limitele inferioare şi superioare ale EC₂ şi EC₃;
- Cazuri de testare proiectate pe baza condiţiilor BVA identificate:
 - Limita inferioară a EC₁:
 - 1. amount = -0,01; **TC**₀₁: amount = -0,01; (non-valid)
 - 2. amount = 0,00; TC₀₂: amount = 0,00 (valid)
 - 3. amount = 0,01; TC₀₃: amount = 0,01; (valid)
 - Limita superioară a EC₁:
 - 4. amount = 999,99; **TC**₀₄: amount = 999,99; (valid)
 - 5. amount = 1000,00; **TC**₀₅: amount = 1000,00; (valid)
 - 6. amount = 1000,0; **TC**₀₆: amount = 1000,01; (non valid)

Condiții BVA. Excepții de identificare a condițiilor BVA

- există ECs care nu au limite:
 - E.g.: mulţimea {Dl, Dna, Dra, Dr.} sau CourseType = {opţional, obligatoriu, facultativ};
- există ECs (ordonate) care nu au două limite (inferioară şi superioară);
 - E.g.: valoarea unei depuneri într-un cont bancar;
- variabile multiple dependente:
 - E.g.: variabilele: număr card bancar, data eliberare, data expirare, nume titular;
 - toate variabilele au valori valide şi toate constrângerile existente între acestea sunt satisfăcute <==> card valid;
 - dacă variabilele au valori valide dar constrângerile nu sunt satisfăcute ==> card non-valid;
 - dacă variabilele au valori non-valide ==> card non-valid;
- ECs dependente valoarea unei variabile depinde de/ influențează valoarea alteia:
 - E.g.:, în OpenOffice Writer există mai multe tipuri de pagină: format_pagină = {A2, A3, A4}; formatul A4 constrânge dimensiunea header-ului paginii (header height) maximă 20.56 cm.

Condiții BVA. Sumar

Tip ECs	Există limite
interval de valori	da
număr de valori	da
mulţime valori neordonate	nu
mulţime valori ordonate	da
valoare "must be"	nu
secvenţă	da
ECs dependente	da
variabile multiple dependente	nu

BVA. Algoritm

- Algoritm de aplicare a BVA (identificarea condiţiilor BVA şi proiectarea TCs):
 - 1. se identifică limitele tuturor ECs valide de intrare/ieșire;
 - 2. se scriu condiții BVA pentru fiecare limită a fiecărei EC identificate, astfel încât:
 - valoarea să fie sub limită (mai mică decât limita), e.g., x < 2;
 - valoarea să fie pe limită (egală cu limita), e.g., x = 2;
 - valoarea să fie deasupra limitei (mai mare decât limita), e.g., x > 2;
 - 3. se clasifică condițiile BVA în
 - valide corespund unor date de intrare/ieşire valide pentru program;
 - non-valide corespund unor date de intrare/ieşire non-valide pentru program.
 - 4. se asociază un identificator unic fiecărei condiții BVA (e.g., c1, c2, etc.);
 - 5. câttimp (nu au fost descrise cazuri de testare pentru toate condițiile BVA valide/non-valide):
 - scrie (un caz de testare nou, care corespunde la cât mai multe condiţii BVA valide încă neacoperite);
 - scrie (un caz de testare nou, care corespunde doar uneia dintre condițiile BVA non-valide încă neacoperite).

BVA. Proiectarea cazurilor de testare. Reguli

- 1. dacă o condiție de intrare/ieșire precizează apartenența la un interval de valori [a,b]:
- ==> cazuri de testare pentru:
 - (1) condiții BVA valide limitele intervalului (e.g., a, a+1; b-1, b);
 - (2) condiții BVA non-valide valori aflate în afara intervalului (e.g., a-1, b+1);

dacă o condiție de intrare/ieșire precizează o mulțime de valori ordonată:

- ==> cazuri de testare pentru:
 - (1) condiții BVA valide primul și ultimul element din mulțime;
 - (2) condiții BVA non-valide valoarea imediat mai mică decât cea mai mică valoare din mulțime și valoarea imediat mai mare decât cea mai mare valoare in multime;
- 3. dacă o condiție de intrare/ieșire precizează numărul de valori (e.g., "de la 1 până la 5 studenți"):
- ==> cazuri de testare pentru:
 - (1) condiții BVA valide numărul minim și maxim de valori, i.e., 1 și 5;
 - (2) condiții BVA non-valide valoarea imediat mai mică și imediat mai mare, i.e. 0 și 6;

BVA. Acoperirea testării condițiilor BVA

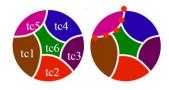
• calculul acoperirii (engl. coverage) testării condițiilor BVA:

Acoperirea BVAs =
$$\frac{\text{numărul de condiţii BVA testate}}{\text{numărul de condiţii BVA identificate}} \times 100$$

- E.g.:
 - pe baza specificaţiilor au fost identificate 64 BVAs (pentru datele de intrare şi ieşire, corespunzător ECs valide);
 - 48 BVAs au fost testate prin cazurile de testare proiectate;
 - Acoperirea BVAs= (48/64)*100 = 75%.
 - Acoperirea BVAs poate fi folosită ca și criteriu de terminare a testării, i.e., exit criteria.

ECP vs BVA

ECP

- presupune că programul tratează similar toate valorile din aceeaşi EC;
- se poate selecta orice valoare din EC;
- se alege o singură valoare din EC, considerată reprezentativă pentru a acoperi testarea acelei EC;
- ECs se construiesc pentru condiţii de intrare/ieşire valide şi non-valide;
- obiectiv al testării = verificarea respectării specificaţiilor pentru valori uzuale, i.e.,
 building confidence in software;

BVA

- valorile identificate de condiţiile BVA sunt prelucrate individual, nu în grup;
- valorile se găsesc la limitele dintre ECs, acolo unde programul îşi schimbă comportamentul;
- se iau în considerare valori egale cu limita, valori imediat inferioare şi valori imediat superioare limitei;
- sunt luate în considerare atât datele de intrare cât şi cele de ieşire, corespunzătoare fiecărei EC valide;
- obiectiv al testării = căutarea bug-urilor uzuale,
 i.e., bug hunting;

Testarea Black-box

Avantaje

- nu se există informaţii despre implementare;
- activitatea testerului este independentă de cea a programatorului;
- reflecta punctul de vedere al utilizatorului;
- suprinde ambiguitățile sau inconsistențele din specificații;
- începe imediat după finalizarea specificaţiilor.

Dezavantaje

- daca specificaţia nu este clară ==> dificultate de construire a cazurilor de testare;
- la execuţia programului, multe drumurile din graful de execuţie asociat codului rămân netestate ==> secvenţele de cod sursă corespunzătoare pot conţine bug-uri care nu sunt identificate;
- doar un număr foarte mic de date de intrare va fi efectiv testat.

PENTRU EXAMEN...

Pentru examen...

testare:

- definiţii ale testării (4);
- terminologie: program, program testat, caz de testare;
- tipuri de testare: exhaustivă, selectivă;

testare black-box:

- definiţie, caracteristici;
- ECP, BVA, ECP vs. BVA;
- aplicarea ECP şi BVA pentru probleme concrete;
- avantaje şi dezavanataje BBT.

Cursul următor...

- Testare White-Box
 - Tehnici de testare white-box
 - Testare bazată pe fluxul de control. Componente
 - Graful fluxului de control. Drumuri în CFG. Complexitatea ciclomatică
 - Testare bazată pe acoperirea drumurilor
 - Testare bazată pe acoperirea codului sursă
 - Acoperirea instrucţiunilor, deciziilor, condiţiilor, deciziilor şi condiţiilor, condiţiilor multiple, drumurilor, buclelor
- Testare White-box vs Testare Black-box

Referințe bibliografice

- [Pal2013] Kaushik Pal, Software Testing: Verification and Validation, http://mrbool.com/software-testing-verification-and-validation/29609
- [Myers2004] Glenford J. Myers, The Art of Software Testing, John Wiley & Sons, Inc., 2004
- **[Frentiu2010]** M. Frentiu, *Verificarea si validarea sistemelor soft*, Presa Universitara Clujeana, 2010.
- [Patton2005] R. Patton, Software Testing, Sams Publishing, 2005.
- [NT2005] K. Naik and P. Tripathy. *Software Testing and Quality Assurance*, Wiley Publishing, 2005.
- **[BBST2010]** Black-Box Software Testing (BBST), Foundations, http://www.testingeducation.org/BBST/foundations/BBSTFoundationsNov2010.pdf.